

Underfundig stilleben

Arbeidsprosessen er møysommelig i prosjektet *Stilleben* som startet i 2016, og ideen om bevaring er betydelig – ikke bare med hensyn til et spesifikt objekt, men også bevaring av minner. Serien består av pressede planter, med røtter, på papir, totalt 10 verk, hvor 7 verk er planter på papir, og 3 verk er avtrykk etter planter. Arbeidene i Stilleben-serien knytter jeg til minnet på flere måter. De fleste av oss har nok vært borti prosessen med å presse blomster i barndommen – man legger en plante eller blomst mellom to ark og presser dem flate ved hjelp av en tyngre gjenstand. Denne prosessen skaper en følelse av at man bevarer noe. Minner knyttes ikke bare til barndommen i disse verkene, men også til døden. Om Stilleben-prosjektet sier Kvame selv: «Jeg samler materiale og det er i møte med materialet at verket finner form. Noen av disse plantene har jeg hatt liggende i atelieret over lengre tid uten å helt vite hvordan jeg skulle forvalte dem. Ideen om å bruke planter med rot kom til meg etter at hele familien plukket blomster på enga utenfor Rikshospitalet like etter at mor døde. Da ble selvfølgelig røttene liggende igjen, men det å miste mor var som å bli røsket opp med røtter.»

Hele Stilleben-serien bærer med seg denne sårbarheten til livet, et ønske om å «holde fast ved», som gjør at man føler man må hviske i nærheten av den. Det ligger noe underfundig å lurere, både i verkene hvor plantene blir en del av papiret, og i verkene hvor plantene er fjernet og det er kun avtrykket etter dem som er igjen på papiret. Man kommer ikke bort fra uttrykket *memento mori* (latin for «husk at du skal dø») i denne sammenheng. *Vanitas* (latin for «forgjengelighet») ble mye brukt i stillebenmalerier i Nederland på 1600-tallet for å minne oss på at noen eller noe var her, men nå er borte. Blomster er ofte motiv i vanitasmalerier.

Selv om *memento mori*-konseptet knyttes historisk til flamsk barokk, finnes det ingenting barokt over Kvames stillebenserie. Tvert imot oppleves de minimalistiske. Dette får meg til å tenke på ideen om/konseptet «Spirit of Myth». De to abstrakte ekspresjonistene Barnett Newman og Mark Rothko, og mange med dem, så den sublimе universale ideen «Spirit of Myth» som meningen med kunst. De ville bort fra det figurale som refererte til noe spesifikt i vår fysiske verden. Slik er myter et mye brukt tema i kunsthistorien.

I *Stilleben* er naturen fysisk tilstede, men også som myte. Den greske myten om Demeter hjemsøker verkene. Demeter (dorisk gresk: Δαμᾶτηρ, Dāmātēr; betydning «Moder Jord») er i henhold til gresk mytologi gudinnen for avling, innhøsting, korn og jordens fruktbarhet. Hun

er beskytter av syklusen mellom liv og død og av ekteskapets hellighet, i tillegg til å være fruktbarhetsgudinne. Demeter var søster av Zevs og hadde en jomfrudatter, Persefone. Demeters datter ble bortført og fraktet til underverden av Hades. Uten opphør søkte Demeter etter henne, fordypet i sitt tap og sin sorg. Årstidene stoppet opp. Levende ting sluttet å vokse, og litt etter litt døde de. Frykten for at alt liv på jorden ville dø ut førte til at Zevs sendte sin budbringer Hermes til underverden for å bringe Persefone tilbake.

Det finnes flere variasjoner av denne grunnleggende myten, men i alle versjoner samsvarer Persefones tid i underverden med de ufruktbare årstidene i den antikke greske kalenderen, og hennes tilbakevending til de levendes verden med våren, plantene og blomstene.

Teksten er et utdrag av en lengre tekst skrevet av Astrid Helen Windingstad